

**ФРАНСИСКО ДЕ КЕВЕДО
ДО НЕГОВО КРАЛСКО
ВИСОЧЕСТВО ФИЛИП IV
ПАМЕТНА БЕЛЕЖКА**

Превод от испански: Александър Муратов, Атанас Далчев, 1978

chitanka.info

ДО НЕГОВО КРАЛСКО ВИСОЧЕСТВО ФИЛИП IV^[0]

*Величество свещено, кралю наш, когото
тук долу божество направи божеството:*

*един клет, честен старец, пълен със смирение,
Ви призовава и говори на колене.*

*Ще кажа истината и небето моля
към моите думи да прибави своята воля.*

*Министър имате от смел и знатен род,
що крал желае да сте Вие цял живот;*

*тоз поменик от мъки, скърби и несрети
да му изпратите, кралю, благововете.*

*Мадрид в епоха просветена като нашта
по-много тегоби, по-много данък плаща.*

*Напразно плачем тук с изстрадали души —
не стигат воплите до Вашите уши.*

*Не чувате, владетелю, добре от трона
на Старата и Новата Кастилия^[1] стона.*

*На Андалусия тежат безчет несгоди:
блестеше някога, днес без обувки ходи.*

*Щом тук от толкоз злато се добро не види,
какво ли е в селата, откъдето иде?*

*За дамаджана мътно вино с каловина
реала^[2] девет плащат, десет — за зехтина.*

*За всяко шиле — осем и далеч по-много
за всяко останало четириногo.*

*Изчезват рибите — не ги лови рибарят,
защото бият го безмилостно в кантарът.*

*Коего дава бог, добива се в момента,
едно ли струва, плаща му се двойна рента.*

*Испания на сто крале не е платила
това, което Вам заплаща прекосила.*

*И скръбните испанци с право се тревожат
на дишането данък да им не наложат.*

*Обилни плодове небето ни проводи,
но нашта нищета го хули за безплодие.*

*И честни ли са простият и господинът
без хляб и без месо, щом паднат болни, гинат.*

*Испанецът изгуби дух за битки смели,
защото храни се с кочаните от зеле.*

*Ако разчупването тяхно на парчета
ще струва повече, допуска го Съвета.^[3]*

*Вдовици без жалейка и семейства в нищета
гладуват и са неми техните уста.*

*Безброй нещастници, самотни и укрити,
Ви призовават с плач безмълвен във очите.*

*Един министър в мирно време за заплата
изяжда колкото пет полка през войната.*

*Продават чужденци за плъхове капани,
бесила и ками купуват от Испания.*

*И тъй като предлагат подкуп шест реала,
у нас едничък управлява трибунала.*

*Обичайте испанци здрави и набити;
но не такива ги желаят пришълците.*

*Със правото върху имота на васала
в Женева някой си докарва рента цяла.*

*Хилядо струва, за да ви дадат петстотин,
краде петстотин договорът изработен.*

*От бюрократи скъпото се оскъпява,
на другите да плачат и да мрат остава.*

*Да тъпчеш малкия, не е голяма сила,
защото пиленцето нежно бог закриля.*

*Напразно август с много жито ни товари,
щом повече от мравки трупат го житари.*

*Добра реколта ечемик се рядко случва,
ала прекупчика отново го заключава.*

*Тълпата е убиец и крадец омразен,
осмива тя властта, не се бои от казън.*

„Какво са хиляди бесилки, казва тя,

по-лошо и от смърт са глад и голота?“

*Повтарят си едно богатите самички:
„Щом всичко свършва, вече нека грабим всички.“*

*Продават постове на близки и далечни,
даряват си народа със палачи вечни.*

*Купуват Ви селата малкият, големият,
васалите беснеят, че им ги отнемат.*

*На Кралско пасбище ли продадат земята,
изгубен с нея и добитъкът се смята.*

*Тръгнете през Испания, испанец даже
коя земя е Ваша няма да Ви каже.*

*Богатият се чрез права обогатява
и всичко бедният и малкият му дава.*

*Законът кралски данък тежък ще наложи,
но данък, който е несправедлив, не може.*

*Съдете: в сметката на всяка дреболия
пресмята се и канцеларската хартия.*

*Простете ми, ако съм прекалил в молбата,
не търсят доводи тъгите на душата.*

*Отвек полезни истините са били,
а в доводи лъжовни крият се стрели.*

*Езици се ценят, прославящи насилия,
изгубения тачат, тъпчат победилия.*

*Словата Ви са най-голямата похвала,
но ако те са много, би изгубил краля.*

*Със съдбините ни Ви господ натовари,
но лошо, че ни смазват тежките товари.*

*Ако войната разходи ужасни взима,
заслужената жалост е непобедима.*

*Опасност няма и във битката нелепа,
когато има от васалите подкрепа.*

*Не друг, заблудата, измамната ни вяра
на границите ни французите докара.*

*От нейния наследник Мантуа^[4] отнели,
започнахме войни, и досега не спрели.*

*Превратности, беди, пожари и провали,
аз всички напасти бих изброил едва ли.*

*Понеже разходи Италия поглъща,
престават разходите за голяма къща.*

*И не с кръвта на синовете и бащата,
за веселби се умножават езерата.*

*С дърво да се настилат градските стъгди,
на, църквите отнемат талпи и греди.*

*Растат на всеки хълм и рид по сто палата,
ала за Сан Исидро^[5] няма гроб земята.*

*Мадрид на бедните днес милостиня проси
и само разходи ликуващ Рим ни носи.*

*На тъжния орач му ралото продават,
на Вас балкони от желязо да направят.*

*С парите, дадени за ловно облекло,
на град голям да се помогне би могло.*

*На краля позволено е да се развлича,
но да пести и да се сдържа му прилича.*

*Ненужни орнаменти върху камък плочест
ще Ви приготвят храмове за вечна почест.*

*Не са трохи такива разходи големи,
щом ги народът от устата си отнема.*

*Не е добре, че в пурпур са хилядо стаи,
ако и той на сиромасите кръвта е.*

*Не са полезни Вам величия, които
нещастници оплакват със лице изпито.*

*Какви постройки, зали, празници и слава,
щом цяло кралство облеклото Ви възпява?*

*А кралят повече народът му го кичи,
отколкото брокатът, в който се облича.*

*Щом кралят е глава на своето кралство цяло,
главата ще е грозна върху голо тяло.*

*Спогаждат се добре парите пропишени,
не се спогаждат, ако те са прекалени.*

*Зарад разноски опълчението гладува,
а от разноските лукавството пирува.*

*Печели битката отчаяният воин;
за разсъдливия издигат тост достоен.*

Тоз, който към похвала в бой стреми се пръв,

на копието си я пише с вража кръв.

*На собствена заслуга блясъкът дължи се,
а не и на перото на ласкател нисък.*

*Достойна славата самичка се възпява,
не търси помощта на уличната врява.*

*Напразно убеждават този, който страда,
че рай били самите кръгове на ада.*

*Перата, купени, във бога се кълнат,
че камъкът е хляб, подарък — злият прът.*

*У Вас е цярът: Вие го употребете
и ще Ви стори бог велик във вековете.*

*Голям бъдете, Филипе, подобно яма;
и довод за това по-хубав, мисля, няма.*

*Тоз, който я копай, я по-голяма прави;
кой иска, виж, ще разбереш кому се нрави.*

*Останалото на чиновници е дело:
от вятър те живеят и навеждат чело.*

*Вий капитал от почестите не правете,
но първо главното и Вашето ценете.*

*Отвек полезни истините са били,
а в доводи лъжовни кривят се стрели.*

*Простете ми, ако съм прекалил с молбата,
не търсят доводи тъгите на душата.*

[0] *До негово кралско величество Филип IV...* — крал на Испания от 1621 г. Той предава властта на своя любимец дук Оливарес, който за две десетилетия изгубва почти всички испански владения. ↑

[1] *Старата и Новата Кастилия* — провинция Кастилия е централната част на Иберийския полуостров се дели на две части: Стара Кастилия е южната част, а Нова Кастилия — северната. ↑

[2] *Реал* — стара испанска сребърна монета от XV в. ↑

[3] *Допуска го Съвета* — Кралският съвет. ↑

[4] *От нейния наследник Мантуа отнели...* — град в Северна Италия. ↑

[5] *Сан Исидро (1070?-1130)* — патрон на град Мадрид и на орачите. Празнува се на 15 май. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.